

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prim-Redactor și
Administrator al Revistei SILIU RĂDULESCU
Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Rugăm mult pe Domnii abonați cari ne datorează plata abonamentului, să aibă bunăvoință a o achita încasatorilor noștri sau să ne o expedieze prin mandat poștal la biroul revistei: *Str. Jules Michelet Nr. 15*

Andrei Rădulescu. — *Noțiuni despre unificarea legislativă.*
Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. II.* — Constituirea instanței de judecată. — Grefier. — Curtea cu Jurați (Nistor Stavri cu Ministerul Public).
Inalta Curte de Casație și Justiție S. II. — Curtea cu Jurați. — Martori. — Lipsa lor. — (Moise Orestor cu Ministerul Public).
Curtea de Apel din București S. III. — Deconfitură. — Constatarea ei. — (Presura Bellio cu Radu Ai. Bellio).
Curtea de Apel din Iași S. II. — Perimare. — Pensii cu Stat. — (Vasile Ana cu Ministerul Finanței).
Trib. Ilfov S. II. Com. — Concordat. — Creditor. — Renunțare la preferințe. — (Judele sindic al falimentului Carniol Fiu cu Manole Segalescu).

NOȚIUNI

DESPRE

UNIFICAREA LEGISLATIVĂ¹⁾

Vă voi întreține, în astă seară, cu câteva chestiuni din însemnată problemă a unificării noastre legislative.

Dela început țin să lămuresc două puncte:

1. Această problemă, de care se vorbește mereu dela unirea cu țările surori, este de câteva zile iarăși obiectul unor discuții mai vii, discuții în care nu se păstrează totdeauna calmul necesar cercetărilor științifice și operilor mari. O simplă întâmplare face ca această cuvântare, fixată de aproape 2 luni, să fie ținută, în timpul acestor discuții și manifestări și nicidecum gândul de a susține ori a combate pe cineva. Punctul meu de vedere asupra acestei probleme este de mult stabilit: l'am arătat în diverse cercuri, în diverse publicații; pentru el am fost uneori rău privit, rău judecat, poate și mai mult..

Conferința ținută la *Radio* la 8 Iulie 1931. Publicarea se face în forma exactă, în care a fost ținută. Despre cele ce s'a mai scris de atunci — cu privire la unificare — sper să mă ocup altă dată.

Am avut însă acest punct de vedere imediat după unire, când mulți parcă nu îndrăneau să atace problema, l'am afirmat și realfirmat și am mulțumirea să-văd tot mai aproape de triumf.

2. Problema este de o întindere foarte mare, are diverse aspecte și oricine înțelege că nu poate fi expusă complet în cele câteva minute pe care „Radio” mi le lasă la dispoziție. O parte din aceste aspecte au fost coprinse într'o comunicare făcută la Academia Română la 2 Iunie 1927, comunicare al cărui conținut este deseori utilizat, *fără însă de a se menționa totdeauna așa cum cere respectul muncii și ideilor altuia.*

Acei care au citit acea lucrare și alte articole, în care mi-am arătat gândurile asupra unificării, nu vor auzi aci multe lucruri noi; vor găsi totuși unele complectări. Cred însă că foarte mulți din cei care au bunăvoința să mă asculte acum, care nu asistă la ședințele Academiei și care nu pot citi astfel de lucrări, vor afla unele păreri, arătate pe scurt dar isvorite din, tr'o profundă convingere și întemeiate pe elemente științifice.

Este bine — socot — să explicăm unele cuvinte: de pildă: *ce trebuie să înțelegem prin unificare legislativă?* Inzestrarea Statului român actual, cu aceleași legi, procedeu, mijlocul de a avea aceleași legi, reglemente, etc., în fine aceleași norme de Drept.

Este necesară unificarea? Pentru cine știe ce este Dreptul și ce rol are în viața socială, pentru cine știe că el coprinde prerogativele recunoscute persoanelor și rânduelile de conducere în societate, nu mai există o clipă de îndoială. Dreptul, călăuză, îndreptarul vieții în grupările sociale, pentru a-și îndeplini rolul, trebuie să fie același pentru toți; altminteri funcțiunea lui ar fi imposibilă față de pretenția unuia ori chiar a diverselor fragmente de grupări sociale de a avea reguli de drept speciale.

Dar lăsând la o parte asemenea considerații, care pot părea abstracte, pentru a înțelege mai cu ușurință nevoia unificării, să ne gândim la fapte pe care le poate observa oricine. Dacă ai trecut vechile granițe trebuie să te întrebi: după care lege vor fi judecate faptele și actele tale; cu ce forme și condiții vei face anumite acte?

Inchei un contract, vrei să cumperi o casă, o moșie, să dai bani cu împrumut simplu, cu amanet ori cu ipotecă; după care leg? Vrei să dai în judecată pe cineva; te-a lovit, te-a jefuit cineva, și a cotropit averea sau vei fi făcut tu unul din aceste fapte. După ce reguli? Vrei să ai relații comerciale cu amenii din noile teritorii sau viceversa. Care vor fi regulile de Drept aplicabile?

Ai câștigat un proces, dar cum vei ajunge să și încasezi, cum vei executa hotărârea? Și ce vei zice când vei auzi fel de fel de termeni, ce îți sunt necunoscuți? Și pentru toate trebuie să te duci la avocat? Dar chiar avocatul, juristul în genere nu întâmpină greutăți?

Viața este stânjenită la orice pas din pricină că nici nu știi care sunt legile, necum să le cunoști și să le înțelegi. O atmosferă de nesiguranță, de neîncredere domnește în toate manifestările vieții obișnuite, și ale celei economice în special. Intre diferitele părți ale unui astfel de Stat nu se dezvoltă un flux și reflux mare de viață, care să copindă și să miște totul; mișcările se mărginesc în cercurile reduse ale provinciilor cu aceeași legislație.

De altă parte naționalul se găsește uneori față de compatriotul său din celelalte provincii într'o situație mai rea decât față de un strein. Când tratează cu acesta știe că sunt anumite norme de drept internațional, care se vor aplica. Când tratează cu un conațional din altă provincie se va întreba, îngrijorat: ce lege se va aplica? Mai sunt în vigoare legile Statului dela care a fost desrobită acea provincie, ori s'au modificat, în ce măsură și după care norme se reglementează conflictele dintre ele?

Și într'un Stat cu o asemenea stare de lucruri cum se va avânta streinul să intre în legături de afaceri, când la orice moment cată să întrebe, după ce lege trebuie să lucreze.

Potopul de stăruțe și de graniți — a dovedit-o mai vârtos evul mediu, — a fost piedica cea mai puternică a dezvoltării relațiilor dintre popoare și a progresului.

Și trecutul și prezentul probează că *nimic nu este mai păgubitor pentru circulația bunurilor și credit, cele mai esențiale elemente ale economiei naționale, ca diversitatea de legislații în năuntrul unui Stat. Cine dorește apărarea acestor elemente trebuie să lupte pentru unificarea legislativă.*

Gândiți-vă apoi la greutățile, provocate de un drept public neunitar, la un Stat care ar fi condus cu constituții, legi, regulamente, pe regiuni și poate chiar pe județe.

Cugetați o clipă la dificultățile de aplicare și de interpretare. Câți funcționari trebuie să aibă un Stat în asemenea condițiuni? Cum poți pretinde funcționarilor să cunoască bine atâtea legi?

Dar în lumea judecătorească? Câți știi — de pildă — imensele greutăți cu care au luptat — până la 1928 — și vor mai lupta în parte, magistrații noștri în Basarabia în deosebi, unde, trebuiau să aplice texte de drept roman, bizantin, vechiu românesc, rusesc, actual românesc, să înceapă dela Justinian și să ajungă

la legile de azi. Nu știu dacă undeva vor fi fost magistrați, cărora să li se ceară mai multe cunoștințe; și această misiune trebuia de multe ori îndeplinită, fără cărți de doctrină, fără jurisprudență și poate chiar fără texte. Și totuși juristul român s'a dovedit și aci că este la înălțimea greului său rol.

Dar s'au gândit mulți că Inalta Curte de Casație trebuie să cunoască și să aplice tot acest noian de legi, aflat în cadrul Statului român? Este posibil — oare — ca în astfel de condițiuni să se desvolte o doctrină, o jurisprudență și să se asigure progresul Dreptului și mai ales în sens românesc?

Pe lângă aceste considerațiuni, unificarea este necesară și pentru consolidarea Statului pentru *desăvârșirea Unirii și a unității sufletești a neamului, pentru întărirea conștiinței naționale.*

Guvernarea prin aceleași legi, aplicarea lor în chip uniform face ca indivizii să înțeleagă că acele legi sunt ale tuturor aceluia, care intră în alcătuirea acelui Stat, că ele sunt un element al patrimoniului lor național, că ei sunt strâns legați în aceiași comunitate, care are și acelaș suflet, în care intră și concepția proprie despre lege și dreptate.

Unitatea de Drept, unitatea de legi, este, cași unitatea de limbă, unul din cele mai însemnate elemente ale ființei naționale. Dacă în nesfârșitele discuții cu privire la elementele componente ale națiunii s'a propus și unitatea de credință religioasă, cu mult mai justificată este înscrierea între aceste elemente a unității legislative. Națiunile pot trăi și se pot desvolta chiar când nu cred la fel, cu oricâte greutăți ar întâmpina din această cauză. Ele sunt însă mai împiedicate în evoluția lor când nu sunt guvernate de acelaș drept; interesele materiale leagă mai mult pe oameni și legile deosebite separă, îndepărtează prin aplicarea lor continuă. Situația este cu atât mai grea când aceste legi sunt streine, impuse de cuceritori; zi cu zi ele înlănțuesc și cu vremea toți ajung să creadă că sunt ale lor deși pentru mulți dintre supuși sunt streine. Fenomenul — constatat și la noi — se observă aproape pretutindeni.

Unificarea legislativă, alipind tot mai mult de Statul român pe locuitorii lui de altă origină, va face să dispară și iluzia pe care o mai au unii streini că acest Stat este provizoriu. Iluzia pare îndreptățită când după atâția ani trăim tot sub legile vechi și nu facem nimic hotărîtor în sensul închegării legislative definitive, când pare că arătăm că însăși noi socotim totul trecător și n'avem curajul să definitivăm. De aci și anumite concepții autonomistice, regionaliste, etc.

Deci, din toate punctele de vedere, *unificarea legislativă este necesară.* Statul nostru, format din părți ale neamului, trăite atâta vreme sub stăpânire streină, are în deosebi nevoie de o desăvârșită unitate. Cum am spus și altă-dată, el nu trebuie să și mai permită luxul de a lăsa să continue această varietate de legi. *Noi nu ne putem gândi la legi pe provincii, la autonomii și federații.* Nu orice idee — oricât de bună în teorie — trebuie socotită bună oriunde pentru

organizarea unui Stat. Sistemul federativ va fi având avantajii, — discutabile de altfel, — dar nu la noi unde părțile desrobite trebuiesc cât mai alipite de trupul și sufletul neamului. Peste 50—60 ani — poate și mai târziu — se vor gândi cei de atunci și la astfel de idei. Astăzi nu-i momentul. Nu trebuie să se supere nimeni căci nu e vorba de aservire, ci de desăvârșită unire între frați; *astăzi trebuie să luptăm pentru a ne uni cât mai deplin în cugete și în simțiri*, astăzi trebuie să ne străduim pentru a căpăta aceiași mentalitate și a forma convingerea unanimă că, mai presus de orice idei personale ori regionale, *avem datoria să asigurăm în mod perfect unitar ființa neamului*,

* * *

Necesitatea unificării legislative nu este de altminteri ceva special nouă; ea este dovedită istoricește și recunoscută de toți. Cu cât ne-am apropiat de vremurile de azi cu atât ea s'a impus. Pe măsură ce se formau, din micile State de altădată, Statele moderne și contemporane, pe baze naționale, se realiza și unificarea în domeniul legilor, ea fiind unul din cele mai prețioase elemente de cimentare a noilor organisme politice.

Menționăm *Franța*, care și-a unificat în parte legislația în sec. 18 și a terminat-o în timpul marelui revoluții, grație mai ales lui Napoleon, care a înțeles mai bine ca oricine foloasele unității de Drept.

Prusia și-a făcut un cod sub Frederic cel Mare. *Austria* a început să lucreze în acest sens încă din timpul Mariei Thereza și a ajuns să pună în vigoare codul civil deabia la 1 Ian. 1812. Toate Statele care iau ființă în sec. 19 lucrează pentru a-și da legi unitare.

Chiar *Rusia*, țaristă, Stat cu atâtea neamuri și limbi, a făcut multe legi unitare. În *Ungaria* de asemenea s'a dezvoltat o activitate în acest sens.

Este interesant de relevat că mișcarea de unificare a cuprins chiar State cu o puternică viață regională și cu sistem federativ.

Italia, țară cu atâtea republici și stăpâniri distincte altădată, a lucrat pentru unitatea legislativă când n'o avea încă pe cea politică și națională.

Germania a mers pe același drum cu mult înainte de 1870, iar după înființarea Imperiului a continuat cu mai multă energie și a ajuns la întocmirea marelui opere a codului civil și a atâtor legi unitare. Și astăzi, în această țară, cu tot trecutul ei regionalist, mișcarea spre unitate deplină și centralizare e mai puternică de cât oriunde.

Elveția, cu viața ei cantonală de sute de ani, cu spirit local poate exagerat, cu 3 naționalități și 3 limbi a ajuns azi să aibă cea mai mare parte din legislație uniformă; e legislația federală, în fruntea căreia stă cu justificată mândrie codul civil.

Mișcarea de unificare se constată și în Statele federale ale *Americeii*; amintim codurile civile întocmite mai ales în *statele latine*, între care locul prim îl merită codul *Braziliei*. De altfel în toate, oricât

nu s'ar mărturisii, se dezvoltă un spirit unitar și chiar centralist.

După războiu, mișcarea este și mai pronunțată și o întâlnim peste tot globul. *Turcii* introduc legile europene în frunte cu codul civil elvețian, *Sovietele* fac legi pentru tot teritoriul lor, vecinii și aliații noștri, *Jugo-Slavii*, *Polonii*, *Cehii*, *Italianii*, *Francezii*, toți mează calea impusă de cerințele vremii: *unificare în domeniul Dreptului*.

Am putea, cu acest prilej, atrage atenția că întârzierea în unificare pare a fi între cauzele de desagregare ale unor State. *Austria*, *Ungaria*, *Rusia*, *Turcia* n'ajunseseră încă la unitate deplină; unele provincii se guvernau după legi diferite, nu era realizată o încheiere deplină pe terenul legilor. Un alt exemplu avem cu *Spania*; cu tot progresul pe terenul juridic această țară a rămas cu părți de caracter regional, cu ale ei obiceiuri, „fueros“ din *Catalania*; și astăzi aceasta vrea independență ori cel puțin federație și, după exemplul ei și alte provincii.

Tendențele spre unificare s'au lărgit, în timpul din urmă și mai mult; au trecut granițele Statelor și se îndreaptă spre o unificare internațională a Dreptului, care a și început să se realizeze. Conferințe, congrese, rezoluții, uniuni, lucrări, proiecte și legi chiar în acest sens. Amintim materia cekului, cambiei, transporturi, proiectul codului obligațiilor și contractelor, făcut de un comitet franco-italian, proiectele codului penal germano-austriac, etc. etc.

La noi după 1859 s'a cerut de toată lumea și s'a realizat fără murmure și destul de repede unificarea legislativă.

Cert este deci că evoluția legislației mondiale merge spre unificare.

* * *

Astăzi noi am putea face excepție? Noi am mai putea trăi cu acest haos legislativ? Astăzi cred că nimeni nu mai îndrăznește pe față să conteste necesitatea unificării; numai că se găsească alte mijloace de a o împiedeca ori întârzia.

Unificarea este nu numai necesară, ci și urgentă. Or aci divergența apare. Trebuie, după unii, să nu ne grăbim și să facem legi cât mai bune pe îndelete. În comunicarea mea dela 1927 întrebam față de această părere: „Cât să mai așteptăm“? La 1919 mai putea „înșela acest cântec: mai e vreme, să așteptăm să facem ceva bun. Dar azi după aproape 9 ani, tot să „mai așteptăm? 30 de ani ca pentru codul civil german? Atâtea decenii ca pentru proiectul codului civil maghiar, care și azi e tot proiect?“

„Cât să mai așteptăm? Care e termenul care ni se „dă? Când s'ar putea întrevădea realizarea? Nimic precis. Facem teorii, ne speriem de mărimea lucrării, ne „îndoim de reușită, criticăm ce se face și așteptăm opere „geniale, în care s'ar întrupa noua legislație; și „până atunci recomandăm răbdare.

„Cred că trebuie să sfârșim cu acest procedeu, să lăsăm arguțiile și să susținem sus și tare că unificarea legislativă trebuie realizată cât mai curând.

„Această unificare — oricâte imperfecțiuni ar cuprinde va aduce necontestat mai mult bine neamului românesc decât greutățile și incertitudinea de azi. Unificarea nu trebuie totuși să fie socotită o nedreptățire, o asuprire a unor părți din populația Statului român. Fa este menită să asigure tuturor locuitorilor, fără vreo distincțiune, posibilitatea de a avea relațiuni juridice mai lesnicioase, mai lămurite și mai sigure, de ași câștiga dreptatea după aceleași norme. In acelaș timp ea întărește Statul, adaptându-l la concepția modernă spre care năzue toate Statele”.

Astfel vorbeam în fața Academiei Române acum 4 ani. Și ce aș putea adăoga azi decât mirarea că tot nu s'a terminat unificarea și să repet întrebarea : tot să mai așteptăm, tot n'a venit vremea să avem curajul deplin pentru această mare operă ?

Ce s'a făcut la noi până acum pentru unificare ? Să nu credeți c'am ascultat pe cei care recomandă să tot așteptăm. Am lucrat în această direcție dar n'am lucrat destul de sistematic. Totul a depins de urgența chestiunilor, de înțelegerea problemei de către diversele guverne și în deosebi de curajul Ministrului.

Am lucrat mai cu seamă pe terenul Dreptului public, așezând bazele fundamentale ale Statului unitar prin Constituția dela 1923, prin care am pus strajă tendințelor federaliste ; am făcut legi de unificare pe teren administrativ, judecătoresc, al învățământului, al bisericei. Am elaborat apoi diverse legi de drept public și privat ca: legea învățământului, legea persoanelor juridice, legea minelor, a comercializării, a apelor, a energiei, legile de accelerarea judecăților, etc. S'au votat și legi unificatoare de drept privat, ca acelea referitoare la chirii, legea pentru proprietatea literară și artistică, legea pentru moartea presumată, legea actelor de stare civilă, etc. Am extins unele legi ori părți de legi din Vechiul Regat.

Am făcut însă la 1 Iunie 1928 un pas mare în această direcție ; am introdus legislația Vechiului Regat în Basarabia, realizând astfel unificarea în această provincie.

Aci se aplicase dela unire principiul extinderii legilor românești, dar în mod incomplet, ceea ce mărise greutățile și crea situații imposibile.

In urma lucrărilor din 1927 și 1928, la care mi-am dat din belșug contribuția, s'a putut învinge o sumă de dificultăți și s'a ajuns la unificare, prin sistemul extinderii legilor Vechiului Regat.

Pentru că s'a crezut că unele din dispozițiile legilor de acolo sunt mai bune au fost lăsate în vigoare până ce se vor face legi unitare, asupra materiilor respective, pentru întregul Stat.

Au fost menținute astfel, ca excepții la principiul extinderii, dispozițiile referitoare la capacitatea femeii măritate, căutarea paternității, dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, drepturile copiilor naturali și ale părinților lor, precum și câteva dispoziții de procedură ; deasemenea s'a păstrat și sistemul de publicitate imobiliară, însă numai cu caracter informativ.

S'a păstrat însă pentru autentificări și notarii, alături de judecătorii și tribunale, dispoziție pe care n'am apro-

bat o de atunci și cred și azi că nu s'a făcut bine.

Am isbutit astfel să facem să domnească legile românești în toată Basarabia și n'am aflat că s'ar fi produs vreo nemulțumire serioasă, afară — poate de a unora care au alte motive.

Prin stăruința celor care au crezut în eficacitatea procedului s'a ajuns ca în partea cea mai mare a Statului român ca teritoriu și populație să înfăptuim unificarea legislației.

Ideia a progresat și a câștigat tot mai mulți aderenți chiar printre neincrezătorii dela 1919 - 1920 ; și aceasta mai ales în urma unificării în Basarabia.

Magistrați, avocați, profesori, diverși profesioniști, în număr tot mai mare, s'au pronunțat pentru grăbirea unificării și se recunoaște tot mai mult că stările de lucruri din ținuturile neunificate impresionează rău și prejudiciază interesele cetățenilor și prestigiul Statului român. Este neîndoios că este în vădită creștere curentul pentru urgența unificării.

In acest timp s'au alcătuit și de către organul chemat pentru aceasta, Consiliul legislativ, între alte proiecte unul de cod penal și procedură, altul de cod comercial și s'a lucrat și parte din cel de cod civil și procedură. Ele au provocat discuții și critici, unele foarte aspre mai ales pentru codul comercial. S'a pregătit și un proiect pentru introducerea proiectului de cod franco-italian al obligațiilor.

Toate acestea însă așteaptă zile mai bune, când Parlamentul se va putea ocupa de ele ; și aceasta nu va fi curând, față de atâtea alte probleme și greutăți ale Statului.

S'a produs însă în acest interval, un eveniment extern, care are multă însemnătate pentru problema unificării la noi, eveniment pe care l'am semnalat dar care, din cauză că la noi se citește foarte puțin, și nu se studiază cu toată atenția a semenea chestiuni, a rămas aproape necunoscut. Franța a făcut unificarea legislativă în Alsacia și Lorena încă din 1924, întrebându-și sistemul extinderii, deși se găsea acolo o legislație în multe privinți superioară celei franceze.

A făcut însă excepție pentru unele texte și instituții ca de pildă registrele funciare, care au fost lăsate în vigoare pe timp de 10 ani.

In alte privințe, n'a cedat chiar dacă făcea populației de acolo o situație mai rea, ca de ex. femeilor măritate, cărora li s'a aplicat fără discuție regimul incapacității din codul francez.

In 1928, însă, la 6 luni după ce noi promulgasem legea de unificare pentru Basarabia și aproape urmând în totul aceleași principii : extinderea legilor vechiului regat cu anumite excepții, Italia a făcut unificarea în noile ei teritorii, desrobite de stăpânirea austriacă și maghiară.

Cele petrecute în Italia prezintă o deosebită importanță pentru problemă din cauza situației aproape identice cu ceiace este la noi.

* * *

Ne găsim deci astăzi la jumătatea lui 1931 cu o legislație unitară aplicată în cea mai mare parte a

Statului român. Au rămas cu legislații diferite: Bucovina și Transilvania, provincii desfăcute din Austria și Ungaria.

Cum trebuie realizată unificarea și în aceste teritorii? Aceasta este partea cea mai delicată a problemei, care ar fi meritat poate să fie expusă într-o altă comunicare dacă împrejurările ar fi îngăduit. De astă dată mă voiu mărgini la o expunere foarte sumară.

Pentru această realizare s'au propus *diferite sisteme*.

După unii ar trebui să luăm cele mai bune legi streine și să le introducem în toată țara. Propunerea dovedește totală ignoranță a trecutului țărișoarelor noastre și multă neînțelegere—dacă nu dispreț,—pentru ceiace am avut până acum pe terenul Dreptului. Ce lipsă de încredere, arată astfel de propunători în acest popor, în însușirile lui și ale cărturarilor lui! De altă parte se nesocotește principiul astăzi aproape nediscutat că Dreptul unui popor trebuie să isvorască din concepția lui de viață și să fie adaptat nevoilor lui. Și astăzi nu mai suntem în situația dela 1864—65 când aveam motive serioase să luăm legi streine.

S'a propus—în al doilea rând—*să facem legi noi pentru toată țara, legi foarte bune, în curent cu ultimele rezultate ale științei juridice.* De perfect acord, cu condiția însă să nu se neglijeze elementul juridic românesc, să nu se nesocotească ceiace avem și să se clădească pe bază românească.

Dar—și aci începe iarăși divergența—când se va putea realiza aceasta? Nu vor începe discuții nesfârșite asupra ce este românesc și ce va să zică a codifica în spirit național? Nu vor trece ani și ani până să se întocmească noile legi? Avem doar exemple: de când se lucrează la codurile arătate mai sus, în comisiile de unificare, în Consiliul legislativ? Și, după ce au fost publicate nu s'a constatat că sunt așa de departe de ceiace fiecare își închipue că va avea. Și, când vor fi duse în Parlament, cât vor rămâne acolo? Și, la urmă vor fi ele așa de bune, cum le dorim? Dar în atâția ani câte idei nu se schimbă până vor fi votate? Cine a găsit apoi mijlocul să facă o lege perfectă, necriticabilă? Și, în definitiv România poate încă aștepta, fără unificare, până ce se vor înfăptui aceste legi așa de bune? N'am așteptat destul?

După un alt sistem unificarea se poate termina prin acelaș sistem întrebuițat și la noi, cu destul de bune rezultate, ca și în țările streine, anume să se introducă și în restul țării legislația românească, *să se procedeze prin extindere.* A fost o vreme când s'a spus că s'ar putea introduce în toată țara unele legi austriace ori maghiare—doar am auzit-o și eu o astfel de propunere. Ideia extinderii nu supăra, în acea formă. Azi, din fericire, cred că nu se mai gândește nimeni la așa ceva.

Acest procedeu de unificare—oricât n'ar conveni tuturor—trebuie judecat cu mult calm. S'a obiectat că el ar fi neconstituțional, față de art. 137 din Constituție. Fără de a discuta aci chestiunea în întregul ei, atrag atenția că în acest text se prevede că se vor revizui toate codicile și legile existente în diferite

părți ale Statului român spre a se pune în armonie cu Constituția și asigura unitatea legislativă, iar până atunci ele rămân în vigoare. De aci nu reese altceva decât că rămân în vigoare până ce se va face unificarea; atât și nimic mai mult. De nicăeri nu rezultă că revizuirea și unificarea nu se poate face treptat pentru anumite teritorii sau anumite materii. Chestiunea a mai fost pusă și cu alte legi și mai ales la unificarea pentru Basarabia și a fost rezolvată în sensul constituționalității

Dealtminteri, dacă s'ar admite părerea contrarie, ar însemna că nu se poate face unificarea deplină decât după ce se vor revizui toate codicile și legile existente și de abia atunci, la un moment dat, să fie toate introduse. *Asta ar fi mijlocul sigur ca unificarea să nu se mai facă aproape niciodată.* Ar fi absurd să se creadă că autorii Constituției ar fi dorit aceasta. Constituția prevede un singur lucru: codurile și legile existente rămân în vigoare până ce se va asigura unitatea legislativă. Ea n'a precizat cum și când se va asigura această unitate. Unificarea dar poate fi făcută pentru o parte din țară deocamdată sau pentru o materie: penală, civilă, etc.

Deci Constituția nu-i o piedică pentru procedeu de care ne ocupăm.

S'a mai obiectat că nu e bine să fie introduse *legile vechiului Regat fiindcă ar fi învechite.* Este o învinuire nedreaptă, care se repetă, care începe a deveni un fel de poveste urită și care provine din necunoașterea exactă a acestor legi. Codul penal este mai înăpoiat, dar se spune că avem gata proiectul cel nou.

Codul nostru civil dela 1865 învechit (împreună cu cel francez)? E mai nou codul austriac din Transilvania, făcut la 1811 și care e inferior în multe părți chiar codului nostru Calimach, pe care totuși noi l'am abandonat de 66 ani? Chiar cel novelat din Austria să fie așa de înaintat față de cel român? Civilul nostru să fie mai prejos de normele civile maghiare, coprinse în Verböczy dela 1514, în obiceiuri, în normele provizorii și în alte izvoare?

Repet că nu trebuie să se exagereze, ci să se cerceteze în liniște chestiunea.

Codul de comerț luat după modelul italian și cu acelaș temei ca și cele din noile teritorii să fie inferior acestora?

Dar procedura civilă? Oricât le vor lăuda-o admiratorii, cea ungară e inferioară și numai în cea austriacă sunt câteva părți mai bune.

Superioritatea nu poate fi stabilită cu cântarul ori cu metrul, dar cred că, dintr'o simplă privire generală reese că ea este de partea legilor din vechiul Regat care în nici un caz, nu sunt mai prejos de cele din noile teritorii.

Ele—cum am mai spus cândva—au și alte însușiri: sunt legi, aproape în întregime, de origină latină, sunt legi pe care și le-au dat Românilor liberi, nu impuse de cotropitori, sunt legi la care a contribuit mintea românească, sunt legi care, chiar când au fost luate dela streini, prin adaptare, prin modificări, prin apli-

care de atâtea decenii, prin doctrina și jurisprudența creată pe temeiul lor s'au romanizat, sunt legi românești.

Când aceste legi guvernează acum cea mai mare parte a Statului, Vechiul Regat și Basarabia, nu e niciun motiv să le înlocuim prin altele.

De altă parte dacă se cercetează cu atențiune — și cei ce le-au aplicat pot spune — nu sunt între ele și legile din Ardeal și Basarabia, privite iarăși în totalitate, deosebiri așa de extraordinare încât să sdruncine viața poporului din aceste ținuturi și să-i aducă pe cap o adevărată nenorocire, cum se crede. Că se vor produce unele schimbări este explicabil, ca la orice schimbare de lege, dar de aci până la catastrofa este o mare cîstăntă.

Dar — pentru a nu vă mai reține — exemplul Italiei este dovadă necontestată că extinderea nu-i nenorocire și că e cel mai bun sistem de unificare. Raportul Ministrului de Justiție al Italiei, ilustrul juriconsult Rocco, prin care propune unificarea regret că nu l pot citi, doritorii îl găsesc în rezumat în revista „Dreptul” din Febr. 1929 — este cea mai strălucită apărare a procedurii extinderii și pentru unificarea dela noi. Și acolo era în teritoriile noi legislație streină, și acolo se vorbea mereu de superioritate și mai ales de a procedurii civile austriace, pe care unii nu voiau s'o introducă în Italia, și acolo se șoptea de o nostalgie autonomistică. După 10 ani dela Vittorio-Veneto s'a găsit că e destulă experiență și așteptare și că nimic nu mai poate opri introducerea legilor italiene în ținuturile desrobite.

Deci sistemul acesta e cel mai de preferat. El, și la noi ca și în Italia, nu înseamnă o renunțare la reformarea mai târziu a codurilor spre a le pune la înălțimea științei juridice de atunci. Introducerea lor, de acum, în noile teritorii servește tocmai acestui scop, deoarece populația se va obișnui cu ele, cu doctrina și jurisprudența lor și va putea primi mai cu ușurință, la vreme, pe cele ce s'ar alcătui pe baza lor, care am spus că este inadmisibil să fie părăsită.

Trebuie precizat însă că extinderea s'ar face după sistemul de mai sus, adică lăsându-se în vigoare unele dispoziții, care sunt socotite mai bune de ex. cărțile funduare și prevăzându-se măsuri de tranziție așa cum au făcut Italianii.

Desigur că nimeni n'are pretenția că acesta e procedeu cel mai bun; este însă cel mai potrivit scopului ce trebuie să urmărim acum; și de ar fi fost întrebuițat mai de mult era și mai bine.

El apare dezastros unora, cum spuneam, din cauză că n'au căutat în destul să cerceteze adânc problema, să cunoască toate legile din teritoriile Statului nostru și să le compare, cu răbdare și cu hotărîrea că trebuie să găsim mijlocul de a termina mai repede unificarea.

Respect părerile contrarii dar nu le cred întemeiate.

Ceiașpe sper că am dovedit și doresc să se evidențieze din cuvântarea mea sunt 3 lucruri:

a) Unificarea legislativă este absolut necesară și trebuie realizată cât mai curînd.

b) Ea trebuie realizată, avînd ca bază legislația vechiului Regat.

c) Cel mai potrivit procedeu, în împrejurările actuale și față de urgența unificării, este extinderea legislației vechiului Regat, cu restricțiile de mai sus.

Pentru această înfăptuire să uităm de alte interese, de orice fel, să ne ridicăm sufletește la înălțimea momentului mare al Unirii neamului și să contribuim din toate puterile pentru desăvârșirea acestei Uniri și pe tărîmul Dreptului¹⁾.

Andrei Rădulescu

Consilier la Curtea de Casație
Profesor universitar
Membru al Academiei Române

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 2 Iunie 1931

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Nistor Stavri cu Ministerul Public

— CONSTITUIREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ. — GREFIER. — DACĂ NEREGULARITATEA DELEGĂRII GREFIERULUI POATE CONSTITUI UN MOTIV DE RECURS. — ART. 40 DIN LEGEA DE ORGANIZARE JUDECĂTOREASCĂ ȘI 14 DIN REGULAMENTUL CURȚILOR CU JURĂȚI.

Partea nu poate invoca în recurs decât neparticiparea la ședință a grefierului sau necontrasemnarea și de către dînsul a unei hotărîri sau act emanat de la o instanță judecătorească, iar nu și necapacitatea sau neregularitățile în desemnarea persoanei care a îndeplinit oficiul de grefier, și aceasta chiar și atunci când e vorba de Curțile cu Jurați cari funcționează pe lângă tribunale, legea neprevăzînd nici o derogare în privința desemnării grefierilor cari și la Curțile cu Jurați participă de asemenea prin delegare.

No. 3996. — Respins după divergență recursul făcut de către Nistor Stavri în contra deciziei cu No. 10/931 a Curții cu Jurați din Jud. Lăpușna în proces cu Ministerul Public.

S'au ascultat D-nul avocat Toma Dragu pentru recurent și D-l Procuror G. Volenti în concluziuni pentru respingere.

Curtea deliberînd,

Asupra motivului de casare, rămas în divergență, în următoarea cuprindere:

„Violarea art. 40 al. IV din legea pentru organizarea judecătorească din 25 Iunie 1924 și a art. 14 din regulamentul pentru funcționarea Curților cu Jurați din 8 Aprilie 1928. Rea compunere a instanței de judecată. Exces de putere.

1) Trebuie menționat că Inalta Curte de Casație în Adunarea generală dela 5 Noembrie 1931, examinînd principial proiectul de unificare, Hamangiu, a hotărât că mijlocul cel mai potrivit de unificare în împrejurările de azi este extinderea legislației V. Regat. În acelaș sens s'au pronunțat aproape toate Curțile de Apel. E interesantă în deosebi părerea Curții din Chișinău care a apreciat pe deplin efectele extinderii în Basarabia și care arată binefacerea unificării în această provincie.

Având în vedere că prin deciziunea cu No. 10 din 27 Februarie 1931 Curtea cu Jurați din Județul Lăpușna a condamnat pe acuzatul Nistor Stavri la 10 ani reclusiune în baza art. 47, 238, 241 și 40 cod penal precum și la plată de despăgubiri către partea civilă, în mod solidar cu acuzații Sofronie S. Grajd, Theodor S. Grajd, Dumitru A. Munteanu și Chirilă Bragă, cari, prin aceeași deciziune au fost condamnați la diferite pedepse corecționale în baza art. 238, 241, 48, 49, 50 al. II și 60 cod penal :

Că, în contra deciziei de mai sus au făcut recurs primii patru acuzați dintre cari numai Nistor Stavri a formulat două motive de casare ;

Că, prin deciziunea cu No. 2653 din 3 Aprilie 1931 complectul ordinar al acestei Secțiuni a respins recursul făcut de Sofronie S. Grajd, Teodor S. Grajd și Dumitru A. Munteanu, iar la termenul de 13 Maiu 1931 luând în cercetare și recursul făcut de Nistor Stavri, prin deciziunea cu No. 3382 din acea zi a respins motivul II de casare formulat de acesta, ivindu-se divergență asupra motivului I reprodus mai sus.

Având în vedere că prin acest motiv recurentul cere casarea hotărârei de condamnare deoarece Curtea cu Jurați care l-a judecat și condamnat funcționând în orașul de reședință al unei Curți de Apel, grefier al Curții cu Jurați nu putea fi, conform art. 40 legea organizării judecătorești din 1924 și art. 14 din regulamentul Curților cu Jurați, decât un grefier sau ajutor de grefă al Curții de Apel sau Camerii de punere sub acuzare, iar nu primul grefier al Tribunalului care a luat parte la judecarea procesului său ;

Că, cestiunea dedusă în divergență constă în aceea de a se ști : 1) dacă pretinsa neregularitate invocată de recurent este substanțială, și 2) dacă textele pe cari își sprijină motivul au fost abrogate prin legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea organizării judecătorești din 1 Ianuarie 1931.

Având în vedere că art. 245 din legea organizării judecătorești dispune că grefierul sau, în lipsă, ajutorul său trebuie să asiste la toate ședințele, să ia note, să redacteze procesele verbale, să aibă grije ca judecătorii să semneze în registre sau pe minute, că grefierul sau ajutorul său trebuie să contra semneze actele încheiate de o Curte, tribunal sau judecător, că ori ce act eșit dela o Curte sau tribunal și necontrasemnat de grefier sau de ajutor se va socoti nul, și că la caz de lipsă sau împiedecare a grefierului sau ajutorilor de grefă, se va putea delega pentru îndeplinirea atribuțiilor lor ori ce impiegat din grefă, „pe răspunderea președintelui“.

Considerând că din acest text rezultă în mod cert că ceiace legea consideră ca substanțial este numai ca instanța de judecată să fie asistată de grefier și ca el să subscrie toate actele emantate dela acea instanță sub sancțiune de nulitate.

Că, însă, din moment ce legea dă în atributul președintelui instanței de a delega pe grefier, sau de a desemna în locul lui pe ajutor și chiar pe ori ce impiegat din grefă, — pentru ca mersul regulat al jus-

țiței să nu sufere, — reese de aci că desemnarea persoanei care să îndeplinească la o instanță de judecată oficiul de grefier, — care se aproprie așa de puțin de acela de judecător, — constituie un act de pură administrație intrerioară lăsat de lege în sarcina președintelui instanței și care act, ca atare nu poate fi supus controlului părților ;

Că, prin urmare, partea nu poate invoca în recurs decât neparticiparea la ședință a grefierului sau necontrasemnarea și de către dânsul a unei hotărâri sau act emanat dela o instanță judecătorească, iar nu și necapacitatea sau neregularitățile în, desemnarea persoanei care a îndeplinit oficiul de grefier

Considerând că aceleași reguli urmează a fi aplicabile și Curților cu Jurați, cari funcționează pe lângă tribunale, legea, neprevăzând nici o derogare în privința desemnării grefierilor cari și la Curțile cu Jurați participă deasemenea prin delegațiune ;

Considerând că astfel fiind și întrucât în speță este constatată că cu ocaziunea judecării recurentului Curtea a fost compusă cu grefier, care a semnat atât procesul verbal de audiență cât și hotărârea de condamnare, recurentul nu poate susține în recurs că în speță rău a fost desemnat grefierul Tribunalului de a lua parte la Curtea cu Jurați.

Considerând, pe de altă parte, că art. 40 legea org. judecătorești din 1924, după ce prin aliniatul I prevedea (ca și art. 1 din regulamentul Curților cu Jurați că Președinte al Curții cu Jurații va fi un consilier de Curte de Apel, — dispunea în adevăr prin aliniatul IV (ca art. 14 din zisul regulament) că grefierul Curții cu Jurați va fi un grefier sau ajutor de grefă al Curții de Apel sau Camerei de punere sub acuzare, când această Curte funcționează la reședința Curții de Apel, sau unul din grefierii tribunalului când funcționează în orașele de reședință a tribunalelor ;

Considerând, însă, că legea din 1 Ianuarie 1931 sub imperiul căreia a fost judecat recurentul, — după ce arată că art. 29 legea org. jud. modifică numai anumite aliniate, menținând pe celelalte, prescrie în mod categoric că art. 40 din aceeași lege se modifică în sensul că în fiecare județ Curtea cu Jurați va fi prezidată de Primul Președinte sau președintele tribunalului, și se ocupă apoi de asesori și ministerul public, fără a spune ceva despre grefier ;

Considerând deci că întrucât prin legea din 1 Ianuarie 1931 legiuitorul arată în mod general că modifică art. 40, fără a se mai ocupa de grefier și fără a menționa că aliniatele din vechiul articol 40, de cari nu se mai ocupă în noul articol, rămân nemodificate, reese în mod indubitabil că legea din 1 Ianuarie 1931 a abrogat în mod tacit art. 40 vechiu din legea org. judecătorești, cu privire la grefier ; că, rațiunea acestei abrogări este aceea că din moment ce a dispus ca orice Curte cu Jurați să nu mai fie prezidată de un consilier de Curte da Apel, ci de Primul Președinte sau președintele tribunalului, legiuitorul din 1931 nu mai putea menține dispozițiunea din vechea lege ca în cazul când Curtea cu Jurați ar funcționa

într'un oraș de reședință de Curte de Apel, grefier la Curtea cu Jurați să fie un grefier al Curții de Apel sau camerei de acuzare, primul președinte sau președintele tribunalului neputând delega pe un grefier al instanței superioare.

Că, pentru aceiași rațiuni au fost abrogate, în mod mplicit, și dispozițiile, privitoare la același caz, din art. 14 din regulamentul Curților cu Jurați, și cu atât mai mult cu cât legea ne mai prevăzând vre-o distincțiune cu privire la grefier, după cum Curtea cu Jurați funcționează într'un oraș reședință ori nereședință de Curte de Apel, nici regulamentul nu o mai poate face.

Că, prin urmare, din moment ce art. 40 legea org. jud. și art. 14 din regulamentul Curților cu Jurați au fost abrogate prin legea din 1 Ianuarie 1931, în speță bine a fost delegat ca Grefier al Curții cu Jurați Primul grefier al tribunalului respectiv, așa că motivul I de casare, rămas în divergență, urmează să fie înlăturat și din acest punct de vedere.

Că, așa fiind întrucât celălalt motiv de casare formulat de recurentul Nistor Stavri a fost respins de complectul ordinar prin deciziunea cu No. 3382/931, urmează în consecință ca recursul să fie respins.

Pentru aceste motive respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUST. S. II

Audiența dela 13 Octombrie 1931

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Moise Orester cu Ministerul Public

CURTE CU JURAAI. — MARTORI. — LIPSA UNORA DIN EI — CERERE DE AMÂNARE. — RESPINGERE. — APRECIEREA CURȚII. — ART. 377 PR. PENALĂ.

Cu toate că în principiu înaintea Curții cu Jurați, instrucțiunea cauzei trebuie să fie orală, totuși din acest principiu nu poate rezulta că Curtea este obligată să audieze toți martorii propuși de părți, admiși, citați și comunicați conform legii și să amâne judecarea ori de câte ori lipsește unul sau parte din martori, ci rezultă numai că Curtea nu poate judeca pe baza numai a instrucțiunii scrise în lipsa tuturor martorilor; astfel că Curtea are dreptul să aprecieze asupra utilității audierii martorilor lipsă, chiar și atunci când împiedicarea lor de a se prezenta nu e determinată de vre-un caz de forță majoră, arătând motivele pe baza cărora a respins cererea de amânare formulată în scopul de a se audia și martorii cari lipsesc.

No. 6533. — Respins după divergență recursul lăcut de Moise Orester în contra deciziei cu No. 48 din Martie 1931 a Curții cu Jurați din județul Lăpușna în proces cu Gheorghe Teodor. S'au ascultat d-l Gr. Trancu Iași pentru recurent și d-l Procuror Patriciu în concluziuni pentru Ministerul public.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de I de casare rămas în divergență în următoarea cuprindere:

I „Vioclarea art. 346 proc. penală, nemotivare, exces de putere și violarea dreptului de apărare înaintea Curților cu Juri“.

Având în vedere că prin decizia cu No. 48 din 19 Martie 1931 a Curții cu Jurați din județul Lăpușna, Moise Orester a fost condamnat la două luni închisoare corecțională pentru delictul de calomnie prin presă, prevăzut și pedepsit de art. 294, 297 cod. penal, precum și la plata, în mod solidar cu alții, a sumei de 5000 lei ca despăgubiri reclamanțului Gheorghe Teodor;

Că, în contra acestei decizii, inculpatul a făcut recurs, în sprijinul căruia a formulat patru motive de casare, dintre cari motivele II, III și IV au fost respinse de complectul ordinar al acestei secțiuni, prin decizia cu No. 5118 din 30 Iunie 1931, ivindu-se divergență asupra motivului I reprodus mai sus;

Având în vedere că, chestiunea dedusă în divergență prin acest motiv constă în aceea de a se ști dacă Curțile cu Jurați sunt obligate a audia toți martorii propuși de părți, admiși, citați și comunicați conform legii, sau au dreptul de apreciere asupra utilității audierii acestor martori, chiar și atunci când împiedicarea lor de a se prezenta nu e determinată de vreun caz de forță majoră;

Având în vedere că din procesul-verbal de audiență se constată că în ziua judecării procesului înaintea Curței cu jurați, prezentându-se patru martori și lipsind martorii E. Mirto, D. R. Ioanățescu și General Nicoleanu, recurentul a cerut amânarea din cauza lipsei acestor martori; Că, prin procesul-verbal cu No. 193 din aceeași zi, Curtea a respins cererea, motivând pe larg că prin propunerea ca martori a persoanelor de mai sus, — cari au ocupat situații politice înalte și cari n'au prea avut posibilitatea a cunoaște cazul la care se referă articolul calomnios, — recurentul n'a urmărit decât scopul de a târăgăni judecarea procesului și de a avea un motiv permanent de amânare, cu atât mai mult cu cât doi din martorii lipsă, fiind deputați, Curtea nu poate lua contra lor măsuri de constrângere;

Având în vedere că art. 377 proc. penală prescrie că atunci când vreun martor care a fost citat nu se va înfățișa, Curtea, după cererea Ministerului public și mai înainte de a se deschide debaterile prin depunerea celui dintâiu martor înscris pe listă va putea amâna procesul pentru sesiunea viitoare;

Considerând că din acest text și mai ales din cuvintele: „va putea amâna procesul“, rezultă în mod neîndoios că și Curtea cu Jurați are dreptul de a respinge cererea de amânare, din cauza lipsei a parte din martorii propuși de părți;

Că deși este de principiu, că înaintea Curții cu Jurați instrucțiunea cauzei trebuie să fie orală, întrucât numai dintr'o atare instrucțiune jurații trebuie să-și formeze convingerea despre culpabilitatea acuzatului, totuși din acest principiu nu poate rezulta decât că un acuzat nu poate fi judecat de o Curte cu Jurați numai pe baza instrucțiunii scrise, în lipsa

tuturor martorilor, iar nu și obligațiunea pentru Curte de a amâna judecarea oricâte ori lipsește unul sau parte din martori și Curtea își face convingerea că amânarea este cerută numai în scopul de a se târăgăni judecarea procesului, deoarece pe deoparte însăși legiuitorul prevede prin art. 377 proc. pen. acest drept al Curții, iar pe de altă parte interesul justiției cere ca infracțiunile penale să fie cât mai grabnic soluționate :

Că astfel fiind și din moment ce în speță, după cum s'a arătat mai sus, Curtea arată pe larg motivele pe baza cărora a respins cererea de amânare formulată de recurent, motivul de casare rămas în divergență devine neîntemeiat;

Că, în asemenea condițiuni și întrucât celelalte motive de casare invocate de recurentul Moise Ores'er au fost respinse de complectul ordinar prin decizia cu No. 51118/931, recursul său urmează să fie respins.

Pentru aceste motive respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 10 Decembrie 1931

Președinția D-lui C. Cătuneanu, Consilier

Presura R. Al. Bellio cu Radu Al. Bellio

DECONFITURĂ, — PERDEREA BENEFICIULUI TERMENULUI — CONSTATAREA JUDECĂTOREASCĂ. — ART. 1925 COD. CIVIL.
DECONFITURĂ — CONSTATARE ACESTEI STĂRI — DACĂ POATE FI FĂCUTĂ PE CALE GRAȚIOASĂ. — ART. 1025 COD. CIVIL.

1. Starea de deconfitură ne fiind rezultatul unui act bine determinat, ci ea fiind produsul unei serii de acte de naturi diferite și susceptibile de interpretări contradictorii, ea nu poate lua ființă legală fără o constatare judecătorească prin care să i se stabilească existența, din complexul faptelor prezentate.

2°. Constatarea stărei de deconfitură în scopul de a se obține decăderea debitorului din beneficiul termenului, având drept rezultat stabilirea unui drept protivnic acestuia din urmă, nu poate fi efectuată pe calea jurisdicțiunii grațioase.

No. 421. — Admis apelul făcut de Pressura R. Al. Bellio și Radu Al. Bellio în contra jurnalului cu No. 8964 din 3 Septembrie 1931 a Trib. Prahova S. I.

Curtea

Asupra apelului declarat de Pressura R. Al. Bellio și Radu A. Bellio, aceasta din urmă personal și ca soț pentru autorizare, în potriva jurnalului No. 8964/931, al Tribunalului Prahova Secția I prin care s'a depus la cererea creditorului Gh. Stanemir, investirea cu formula executorie a contractului de împrumut ipotecar intervenit între dânsul și soții Bellio, autentificat de Tribunalul Prahova Secția I sub Nr. 4520/831 și transcris la Nr. 522/930 de acelaș Tribunal.

Având în vedere că prin clauza primă a sus citatului contract, scadența acestui împrumut a fost fixată la 31 Iulie 1932; că creditorul Gh. Stanemir, a cerut

investirea cu formula executorie a contractului de împrumut înainte de scadența lui, invocând micșorarea garanțiilor ce i-au fost date prin contract și deconfitura debitorilor; că Tribunalul Prahova, examinând cererea în camera de Consiliu și fără citarea părților, a admis-o pentru primul din motivele invocate; că însă în apel, creditorul declară că nu mai susține acele motive și că-și menține cererea întemeindu-se numai pe starea de deconfitură a debitorilor.

Având în vedere că potrivit art. 1025 cod civil, debitorul nu mai poate reclama beneficiul termenului când este căzut în deconfitură.

Având în vedere concluziunile apelanților care susțin în drept, că starea de deconfitură nu poate produce efecte juridice mai înainte de a fi declarată printr'o hotărâre judecătorească, precum și obiecțiunea intimatului după care deconfitura fiind o stare de fapt ar produce efecte din momentul existenței elementelor sale constitutive.

Considerând că starea de deconfitură ne fiind rezultatul unui act bine determinat ci ea fiind produsul unei serii de acte de naturi diferite și susceptibile de interpretări contradictorii, de aceea ea nu poate lua ființă legală fără o constatare judecătorească prin care să i se stabilească existența din complexul faptelor prezentate.

Considerând că constatarea stărei de deconfitură, în scopul de a se obține decăderea debitorului din beneficiul termenului, având drept rezultat stabilirea unui drept protivnic acestuia din urmă, nu poate fi efectuată pe calea jurisdicțiunii grațioase, astfel cum a procedat Tribunalul Prahova prin jurnalul apelat.

Considerând că acest viciu, nu poate fi acoperit în instanța de apel căci s'ar priva pe apelanți de beneficiul a două grade de jurisdicție și de garanția unor debateri publice;

Că așa dar, greșit Tribunalul Prahova a investit cu formula executorie actul de împrumut ipotecar al intimatului și prin consecință urmează a se admite apelul de față, a se anula formula executorie pusă pe actul de împrumut mai sus arătat, precum și actele de executare în temeiul acelu titlu executor.

Pentru aceste motive redactate de D-l Consilier M. Possa admite.

Semnați: C. Cătuneanu, M. Possa, Al. Liciu

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. II-a

Audiența dela 14 Noembrie 1931

Președinția D-lui Adam T. Bercea, președinte.

Plutonier Vasile Ana cu Ministerul de Finanțe.

PERIMARE. — DACĂ INSTANȚA SESIZATĂ CU JUDECAREA CEREREI DE PERIMARE ARE A CERC TA DACĂ JE COMPETINTE A JUDECA FONDUL AFACEREI. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

PENSIUNI DE STAT. — COMPETINȚA CURȚII DE CONTURI. — DACĂ CURȚILE DE APEL SUNT DESINVESTITE DE DREPT. — ART. 1 ȘI 14 DIN LEGEA DIN 30 AUGUST 929 PENTRU MODIFICAREA LEGII PENSIILOR.

1°. Instanța sesizată de o cerere de perimare a acțiunii, opoziției, apelului, etc.,

pendinte înaintea ei, nu va avea a se preocupa dacă e competente să judece fondul afacerii, deoarece în cererea de perimare nu se poate discuta nici o apărare și nici un incident în legătură cu fondul, ci ea este datoare a da curs cererii de perimare, urmând procedura prescrisă de art. 257 pr. civ., instanța fiind de astă dată chemată numai de a vedea dacă cererea de perimare este întemeiată și constatând îndeplinite condițiile legii, după natura afacerii, să declare perimată acea acțiune, opoziție sau apel.

2°. Dacă prin art. 14 al legii din 20 August 1929 pentru modificarea unora din dispozițiunile legii generale de pensii din 1925, se prevede că apelurile pendinte înaintea instanței respective, precum și cele ce s'ar mai face în contra deciziunilor Comisiilor regionale de pensii, se vor judeca de Inalta Curte de Conturi, de aci însă nu rezultă că Curțile de Apel învestite cu asemenea apeluri sunt desinvestite de drept, ci trebuie ca Curțile de Apel să se pronunțe anume asupra unei cereri formale de declinare de competență ce urmează să i se facă de una din părțile interesate.

No. 141, — Respins incidentul de incompetență ridicat de apelantul Ministerul de Finanțe în cererea de perimare făcută de plutonier-major Ana Vasile.

S'au ascultat D-nii avocați P. Budac din partea intimatului și A. Ionescu pentru Ministerul de Finanțe.

Curtea în majoritate,

Asupra incidentului ridicat de intimat în cererea de perimare, plutonier-major Ana Vasile, de a se declina competența de a judeca această cerere, în favoarea Inaltei Curți de Casație în baza art. 14 din legea modificatoare a legii speciale de pensii din 1929;

Având în vedere că conform art. 257 pr. civ. orice acțiune, opoziție, apel, recurs în casare, sau cerere de revizuire, se va perima chiar în privința nevârstnicilor, interzișilor, sau celor puși sub consiliul judiciar, dacă partea va lăsa să treacă doi ani de la cel din urmă act de procedură;

Că, prin act de procedură, se înțelege orice dispoziție pe care a incuviințat-o instanța în cercetarea pricinii, iar ca act întrerupător de perimare, se consideră orice act de procedură făcut de partea interesată, cu caracter contradictor.

Că, legea prevede o procedură specială pentru a se opera perimarea și anume, că acel ce voește perimarea unei acțiuni, sau a oricărei căi de atac, va adresa o simplă cerere instanței respective și va plăti taxele de citarea părților; iar instanța pe de o parte va ordona constatarea de fapt a tuturor actelor de procedură a pricinii a cărei perimare se cere și pe de altă parte dispune citarea părților de urgență pentru un termen când, după ce va asculta pe părți, se pronunță asupra perimării, hotărârea fiind dată fără drept de opoziție sau apel, ci numai cu drept de recurs în casație;

Având în vedere că din însuși textul legii, cum și din expunerea de motive ce a însoțit-o, rezultă: că scopul legiuitorului fiind, fără îndoială, de a face ca

judecățile să nu rămâie nedezlegate la infinit, ci din contră, presupunând că acel ce-și lasă pricina timp de 2 ani fără a se ocupa de dânsa în mod serios, voește să o abandoneze, sau că n'are încredere în temeinicia cauzei sale, a creiat această cale specială de stingerea unor asemenea pricini, făcând astfel ca acțiunea sau calea de atac a cărei perimare se va admite să se considere ca și cum n'ar fi existat;

Că, cu alte cuvinte, legiuitorul voinde să imputineze numărul pricinilor pendinte la diferite instanțe, a creiat calea perimării a însăși instanței lăsate în părăsire;

Că așa fiind, cererea de perimare nu constituie un incident propriu zis al procesului de fond, ce leagă instanța, ci este o cerere nouă și distinctă de acest proces, deși în legătură cu el, cerere de natură contencioasă menită a duce în condițiunile legii, la stingerea procesului lăsat în nelucrare;

Considerând că din toate acestea rezultă, ca instanța sesizată de o cerere de perimare a acțiunii, opoziției, apelului, etc., pendinte înaintea ei nu va avea a se preocupa dacă e competentă de a judeca fondul afacerii, de oarece în cererea de perimare nu se poate discuta nici o apărare și niciun incident în legătură cu fondul, ci este datoare a da curs cererii de perimare, urmând procedura prescrisă de art. 257 pr. civ., instanța fiind de astă dată chemată numai de a vedea dacă cererea de perimare este întemeiată și constatând îndeplinite condițiunile legii, după natura afacerii, să declare perimată acea acțiune, opoziție, apel, etc., instituția perimării fiind creiată într'un interes public, de a nu se lăsa judecățile nedezlegate prea mult timp;

Având în vedere că în speță, Curtea de Apel a fost legal învestită cu judecarea apelului înreg. la Nr. 34151/927 făcut de Plutonier-major pensionar Ana Vasile în contra deciziunii Comisiunii de pensii Nr. 86/922, în urma declinatorului de competență pronunțat de Comisiunea Centrală de pensii prin decizia Nr. 508/928, Curtea de apel fiind singura competentă, conform cu dispozițiunile legii din 1925 de a judeca apelurile contra deciziilor pronunțate până atunci de foasta Comisiune de Pensii.

Că, dacă prin art. 14 al legii din 20 August 1929 pentru modificarea unora din dispozițiunile legii generale de pensii din 1925, se prevede, că apelurile pendinte înaintea instanței respective, precum și acele ce s'ar mai face în contra deciziunilor Comisiunilor regionale de pensii, se vor judeca de Inalta Curte de Conturi, potrivit art. I din lege, Curțile de Apel învestite cu asemenea apeluri, nu sunt desinvestite de drept, ci ele trebuie să se pronunțe asupra unei cereri formale de declinare de competență, ce i s'ar face de una din părțile interesate;

Că prin urmare, pe câtă vreme, din cauza nestăruinței părții de a fixa un termen de judecată în fond, Curtea n'a fost pusă în situația de a-și verifica competența după punerea în vigoare a legii modificatoare din 29 August 1929 și deci nu și-a declinat competența în favoarea Inaltei Curți de Conturi, fie din oficiu, fie după cererea uneia din părți, ea a rămas învestită cu judecarea apelului plutonierului Ana Vasile și în contra acestui apel curgând termenul de perimare, prin neîngrijirea apelantului, de a face vre'un act de procedură cu caracter contradictoriu, evident că această instanță este singura competentă de a se pronunța asupra cererii de perimare a acestui apel, pendinte înaintea sa;

Considerând pe de altă parte, că preempțiunea având de scop și de efect, conform art. 258 pr. civ. ca toate actele de procedură și lucrările preparatorii urmate în instanța a cărei perimare se cere să fie perimate, adică

în speță să fie declarat inexistent însăși apelul cu toate actele urmate până la cel din urmă act de procedură cu caracter cãntrãdicatoriu, nu se poate concepe cum Inalta Curte de Conturi, dacã ar fi sesizată cu judecarea acestei cereri de perimare a apelului lui Ana Vasile, ar putea constata ea cã este perimat acest apel cu judecarea cãruia n'a fost nici odatã investitã și cum s'ar putea admite ca sã curgã pentru noua instanță competentã, termenul de perimarea apelului, de cãt numai dacã din momentul ce ar fi legal investitã partea ar lãsa timp de 2 ani apelul sãu în pãrãsire ;

Cã, în adevãr, admisibilitatea perimãrii unei instanțe este în funcțiune de îndeplinirea actelor de procedurã înaintea acelei instanțe și numai aceste acte pot fi oprite ca întrerupãtoare de perimare ; (Cas. I.1642/1922).

Considerãnd de asemeni, cã dacã s'ar admite incidentul de necompetință în instanța de perimare s'ar prejudeca fondul, adicã chestiunea competenței sau necompetenței Curții de Apel față de noua lege modificatoare, întrucãt ar fi de examinat dacã și apelurile fãcute anterior acestei legi modificatoare, în contra deciziunilor vechei Comisiuni de pensuni, anterioare legii din 1925, urmeazã a se judeca tot de cãtre Inalta Curte de Conturi, chestiune pe care Curtea ar putea-o examina ca instanță de apel, însă nu ca o instanță de perimare ;

Cã așa fiind, din toate punctele de vedere este neîntemeiat incidentul ridicat de partea intimatã în cererea de perimare și urmeazã a se examina temeinicia acestei cereri ;

Pentru aceste motive redactate de d. Consilier C. Scripcã, respinge incidentul, perimã apelul

Semnați : C. Scripcã, C. P. Stãnescu, D. Gervescu

OPINIUNE

Subsemnații A. T. Bercea Președinte și H. Grigoriu Consilieri, suntem de pãrerã a se admite excepțiunea ridicatã de apelantul Vasile Ana și a se declina competența de a se judeca litigiul pentru urmãtoarele considerațiuni ;

Avãnd în vedere cã instituția proceduralã a perimãrii nu este o creațiune cu o existență proprie și independentã, ci fiind un mijloc de curmare a proceselor lãsate în pãrãsire un anumit timp, este în funcțiune de dependență și strãnsã legãturã cu litigiul, în cursul cãruia se ivește ;

Ca aceastã este atãt de adevãrat, în cãt pe de o parte nu se poate concepe perimare, fãrã un litigiu inițial și preexistent, iar pe de alta, efectul perimãrii se repercuteazã în așa mãsurã asupra litigiului, în cãt, în mod indirect, tranșeazã uneori însuși fondul lui, ca în cazul cãnd prin perimarea apelului, fondul rãmãne soluționat definitiv în felul indicat prin sentința primei instanțe ;

Cã dacã legiuitorul inovãnd, a prevãzut în art. 257 pr. civ. pentru judecarea perimãrii, o procedurã contradictorie, cu caracter foarte urgent, prin facerea unei cereri, citarea pãrților și ascultarea lor, din aceasta nu se poate trage vre-un argument valabil în sensul cã a înțeles sã creieze o instanță aparte, fãrã nici un raport cu litigiul inițial, ci ceia ce a urmãrit legiuitorul a fost numai de a pune pe partea în contra cãreia se cere perimarea, în situațiunea de a fi în putință sã dea judecãtei toate lãmuririle ce ar crede cã vin în sprijinul sãu și care altfel ar fi putut fi omise ;

Cã astfel fiind, procedura perimãrii ne apãrãnd ca ceva distinct, ea constituie o fazã, un incident în cursul litigiului inițial, pendinte înaintea instanței de judecatã ;

Vãzãnd cã, prin efectul principiului ca Judecãtorul acțiunii este și Judecãtorul excepțiunii, principiu care în deosebi își gãsește aplicațiunea în aceastã materie a perimãrii, Judecãtorul competent a judeca litigiul principal are plenitudine de jurisdicțiune în sensul cã, e singurul competent a statua și asupra oricãrei excepțiuni ivite pãnã la sfãrșirea întregului proces, deci și asupra incidentului perimãrii ;

Avãnd în vedere cã în speță este necontestat cã apelul ce se discutã nu poate fi judecat de aceastã Curte, întrucãt prin art. 14 din legea modificatoare din 1929, apelurile în materie de pensuni pendinte înaintea Curților de Apel au fost trecute în competența Inaltei Curți de Conturi și prin urmare, numai ea are cãderea de a judeca și incidentul perimãrii ;

Avãnd în vedere pe de altã parte, cã excepțiunea declinatoare de competență ratione materiae este de ordine publicã și cã ea poate fi ridicatã în orice fazã a procesului, chiar din oficiu ;

Cã perimarea fiind, dupã cum s'a arãtat, o fazã a procesului, aceastã excepțiune poate fi invocatã și admisã în cursul ei, nu numai cu privire la cererea de perimare, ci asupra întregului litigiu, astfel cã în ipoteza eventualã cãnd instanța competentã ar gãsi cã cererea de perimare e nefondatã, sã fie legal sesizată de instanța de trimitere și cu judecarea fondului.

Semnați : A. T. Bercea, H. Grigoriu

TRIBUNALUL ILFOV S. II COM.

Audiența din 13 Octombrie 1931

Președinte d-l Hariton Udrea, judecãtor.

Judele sindic Falimentul Carniol Fiul cu Manole Segaleșcu.

CONCORDAT PREVENTIV. — CREDITOR CU PREFERINȚĂ. — REVOCAREA CONCORDATULUI. — RENAȘTEREA PREFERINȚEI. — ART. 21 ȘI 48 LEG. CONCORD. PREVENTIV.

VERIFICAREA CREAȘTELOR ÎNTR'UN FALIMENT. — CARACTERUL VERIFICĂRII CÂND NU SUNT CONTESTAȚII. — DISCUTAREA CREAȘTEI ÎN CONTESTAȚIE LA VÂNZAREA GAJULUI. — ADMISIBILITATEA DISCUTĂRII.

GAJ ANTERIOR FALIMENTULUI. — OPOZABILITATEA FAȚĂ DE MASA CREDALĂ. — CONDIȚII.

1°. Deși art. 21 din legea concordatului preventiv aratã cã renunțarea la preferințe din partea creditorului prevãzut cu aceste preferințe înceteazã, dacã concordatul nu a avut loc, sau dacã în urmã a fost anulat, însă față de principiu cã renunțarea se face pentru ca debitorul sã-și îndeplineascã obligațiile luate prin concordat, principiu consacrat de altminterlea de dispozițiã art. 48 din legea concordatului preventiv, în cazul acesta renunțarea la preferință din partea creditorilor înceteazã și cãnd concordatul a fost revocat.

2°. Verificarea creanțelor fãcutã de judecãtorul sindic, fãrã sã fie vre'o contestație, nevãnd un caracter contencios, creanța verificatã poate sã fie discutatã de judecãtorul sindic pe calea opoziției sau contestației la ordonanța de vãnzarea gajului.

3°. Desesizarea falitului și constituirea masei credale fãcãnd ca masa credalã sã fie o terțã față de actele falitului, actele anterioare falimentului nu-i pot fi opozabile masei credale decãt numai dacã au îmbrãcat caracterul de

publicitate prevăzut de lege, pentru a le face opozabile terților, astfel că un gaj mai mare de 500 lei nu-i este opozabil masei credale decât numai dacă este constatat prin act scris.

No. 4375. — Admisă contestația făcută de d-l judecător sindic al falimentului M. Carniol-Fiul.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de d-l judecător sindic al falimentului M. Carniol fiul, contra ordonanței de vânzarea gajului No. 17520/931, dată de d-l Președinte al acestei secțiuni ;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților ;

Având în vedere că contestatorul, d-l judecător sindic al falimentului M. Carniol fiul, a susținut, că dacă s'ar constata că există un gaj, ce a fost constituit de falitul M. Carniol fiul, intimatului Manole Segalescu, acest gaj a dispărut prin prezentarea intimatului și votarea acestuia la concordatul preventiv, acordat comerciantului M. Carniol fiul ; că, mai pe urmă dacă acest concordat a fost revocat, urmându-i falimentul, el nu face să renască preferințele creditorilor ce au renunțat la ele, fiindcă după art. 21 legea concordatului preventiv, numai în caz când nu se ajunge la concordat, sau concordatul a fost anulat, numai în aceste situații renasc preferințele creditorilor ;

Că, contestatorul a mai susținut, că dacă s'ar spune că a reinviat gajul constituit de falit, acest gaj nu este opozabil masei credale, fiindcă el nu a fost constituit prin act scris, având dată certă ; că procesul verbal de verificare creanțelor, pe baza căruia s'a cerut scoaterea în vânzare a gajului, nefiind dat în urma vre'unei contestații, nu poate să fie opozabil masei credale ;

Și înfine contestatorul a mai susținut, că dacă se trece peste motivele invocate, trebuie constatat că gajul a fost constituit în perioada suspectă ;

În consecință contestatorul a cerut admiterea contestației sale ;

Având în vedere și combaterea acestor motive făcute de intimatul Manole Segalescu ;

Considerând, — în ceea ce privește primul motiv de contestație, — că art. 21 din legea concordatului preventiv arată că creditorii, care au drept de preferință, dacă iau parte la votarea concordatului preventiv renunță prin aceasta la preferința lor ; că, mai departe acest articol arată, că această renunțare încetează de drept, dacă concordatul preventiv nu are loc, sau dacă în urmă a fost anulat ; că, art. 48 din legea concordatului preventiv, arată deasemenea, că în cazul anulării sau revocării concordatului preventiv, creditorii vin la masa falimentului cu creanța lor integrală, deducându-se sumele încasate cu titlu de cotă a concordatului.

Considerând că din toate aceste dispozițiuni rezultă, că dacă concordatul încetează înainte de a-și fi produs toate efectele sale, creditorii revin în situația lor anterioară falimentului ; că de altminterlea se înțelege acest rezultat, fiindcă dacă creditorii au renunțat la o parte din creanțele ce au, sau au renunțat la preferințe, aceasta au făcut-o ca și comerciantul să-și îndeplinească obligațiile luate de acesta prin concordat ; că dacă comerciantul nu ajunge să-și îndeplinească obligațiile sale, fie din cauză că instanțele judecătorești nu au omologat concordatul, fie din cauză că concordatul a fost anulat sau revocat, atunci nici creditorii nu pot să fie ținuți la renunțările lor ; că de aceia dispoziția art. 21 din legea concordatului preventiv, care spune că efectele renunțării la preferințe încetează dacă concordatul nu are loc sau dacă a fost

anulat, nu este decât aplicația principiului arătat al reinvierii situației dinaintea creditorilor, neputându-se spune că reinvierea are loc numai în aceste două cazuri ; că principiul acesta al reinvierii creanței se găsește de altminterlea consacrat formal de legea concordatului preventiv, arătându-se în art. 48 din legea concordatului preventiv, că în caz de anulare sau revocare a concordatului, creditorul vine la masa falimentului cu creanța sa integrală, deducându-se numai sumele încasate ; că stabilindu-se aceasta, motivul de contestație invocată, că reinvierea preferinței nu are loc în cazul revocării concordatului, se găsește nefondat și se respinge în consecință ;

Considerând, — în ceea ce privește al doilea motiv al contestației, — că o verificare a creanțelor făcută de judecătorul sindic, fără să fie vre'o contestație la această verificare, nu a tranșat un drept potrivnic ; că ea nu are un caracter contencios ; că deaceia după faliment, fostul falit poate să ceară dovezi contra creanțelor verificate, cum și în timpul falimentului judecătorul sindic poate să discute în fața unei instanțe angajate aceste creanțe ; astfel judecătorul sindic poate să discute o creanță verificată fără contestație în fața Tribunalului, dela care a emanat ordonanța de vânzarea gajului, cu ocazia opoziției sau contestației la această vânzare ;

Considerând că prin desesizarea falitului în urma falimentului și constituirea masei credale, toate actele falitului după această desesizare nu mai sunt opozabile masei credale ; că aceasta este o terță față de actele falitului ; că figura această de terță a masei credale, face ca și actele anterioare falimentului să nu-i fie opozabile masei credale, decât numai dacă au îmbrăcat caracterul de publicitate, prevăzut de lege pentru a le face opozabile terților ; astfel în cazul constituirei unui gaj de către falit, acest gaj nu va fi opozabil masei credale când trece peste 500 lei, decât numai dacă este constatat prin act scris ;

Având în vedere că în speța de față intimatul nu a prezentat un act scris, din care să se constate constituirea gajului ; că nici în fața d-lui judecător sindic cu ocazia verificării creanțelor, unde nu a fost vre'o contestație, nu a prezentat acest act ; că în fața d-lui judecător sindic, intimatul susține că constituirea gajului și-a stabilit-o cu proba registrelor ; că neavând act scris, gajul nu poate să fie opozabil terților, și fiind astfel contestația făcută de d-l judecător sindic al falimentului M. Carniol fiul, ca reprezentant al masei credale a acestui faliment, se găsește fondată pe baza acestui motiv și fiind inutil a se mai discuta motivul III de contestație, contestația se admite în consecință ;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător Hariton Udrea, admite contestația.

Semnații : *Hariton Udrea, N. Gh. Nedelcu*

A apărut : **Codul Legislației Silvice** adnotat și comentat de **Const. Gr. C. Zotla**, Doctor în drept, Judecător de instrucție cu gradul de președinte la Trib. Râmnicul-Sărat și **V. I. Harnagea**, Inginer șef silvic, Râmnicul-Sărat.

Cuprinzând :

Codul silvic din 1910 cu modificările la zi și legile : pășune-lor comunale, exproprierei pădurilor, regimul apelor, regulamentul serviciului silvic exterior și al Eforiei Spitalelor civile, Organizarea învățământului și corpului silvic și restul legislației în vigoare cu toate modificările. Toate adnotate cu doctrina și jurisprudența la zi, circulari, decizii, expuneri de motive, debateri parlamentare, indexe alfabetice, table de materii analitice și cronologice.

Râmnicul-Sărat — Tipografia „Națională” St. Macovei & N. Ionescu